

På mange rejsedestinationer bugner de lokale markeder med produkter fremstillet af vilde dyr og planter. Men de er ofte lavet af truede dyrearter, og i så fald ulovlige at indføre i Danmark. Hvis du er i tvivl – så lad dem ligge.

A person is shown from the chest up, holding a large, textured, light-colored object (possibly a piece of art or a souvenir) high above their head with both hands. The object has a rough, porous texture. The person is wearing a light-colored shirt. The background is a workshop or studio with various tools and materials visible, including a green object in the foreground. The lighting is bright and even.

Er din nye
souvenir
udrydningstruet?

Kæmpemuslingeskaller – en souvenir, der er beskyttet af CITES og derfor ulovlig at indføre i Danmark.

Generelt skal man være meget forsigtig med at indføre pelse og skind til Danmark med mindre papirarbejdet er i orden.

Alle souvenirs og varer lavet af bjørne er omfattet af CITES' regler – og må derfor ikke indføres i Danmark.

I kælderen under Skov- og Naturstyrelsen findes et rum fyldt med mange sælsomme genstande. Fælles for dem er, at de helt eller delvist består af truede dyre- og plantearter. Her kan man finde alt fra en udstoppet fuldvoksen tiger til kinesisk medicin, elfenbenssmykker, koraller, skildpaddeskjolde, krybdyrskind og sjældne sommerfugle i glas og ramme.

Mange af tingene er fundet i danske turisternes kufferter, når de vender hjem fra ferier under varmere himmelstrøg. Problemet er, at den slags produkter er med til at holde efterspørgslen på truede dyre- og plantearter i gang. Den illegale handel foregår uden hensyn til lokale bestande og fredningsregler. Ved at sige nej tak er du med til at begrænse problemet.

– De mest almindelige ting vi finder, er nok koraller og varer lavet af krybdyrskind. Men tolderne finder også udstoppede rovfugle, slanger i sprit og levende skildpadder. Som regel er folk ikke klar over, at genstandene er ulovlige. Hvis der kun er indført en begrænset mængde til eget forbrug, slipper de med konfiskation og en advarsel eller en bøde på 1.000 kroner. Men vi bliver nødt til at foretage politianmeldelse hver gang. Sådan er reglerne, og det kommer bag på mange, siger Niels Kurt Nielsen, biolog i Skov- og Naturstyrelsen.

CITES beskytter over 30.000 arter

Siden 1977 har Danmark været med i CITES, der er en konvention for kontrol med handel af vilde dyr og planter på

tværs af landegrænser. Herhjemme er det Skov- og Naturstyrelsen, der er den officielle CITES-myndighed. I dag er 175 lande tiltrådt konventionen.

CITES beskytter cirka 4.800 dyrearter og 25.000 plantearter. De er fordelt på tre forskellige lister alt efter, hvor udrydningstruede de er. På liste I står de arter, der er så truede, at al handel med dem er totalt forbudt. Det er her, man finder dyr som menneskeaber, tigre, elefanter, næsehorn, havskildpadder og mange flere. Arterne på liste II og III kan ind- og udføres af CITES-landene, hvis man har særlige tilladelser. Dem udsteder Skov- og Naturstyrelsen cirka 3.000 af hvert år.

Øget bevidsthed

Som følge af CITES' informationsarbejde er mange danskere blevet klar over, at man gør klogt i at styre uden om genstande lavet af dyr som store katte, skildpadder, elefanter og næsehorn.

Stadig flere rejsende danskere kontakter CITES, fordi de ønsker klar besked, før de køber en bestemt vare med hjem.

– Vi kan som regel svare på, om varen er ok eller ej, men ikke altid. Hvis der er tvivl, bør man altid undlade at købe. Også selvom sælgeren forsikrer, at alt er i den skønneste orden. Vi har mange eksempler på, at folk er blevet vildledt. For eksempel ved at sælgeren forklarer, man godt må tage små stykker elfenben med hjem, da det kun er store stykker, det er forbudt at handle med – og det er helt forkert, siger Niels Kurt Nielsen.

Lad korallerne ligge

Der er også stadig mange turister, der finder ting i naturen og tager dem med hjem uden at vide, at det faktisk er forbudt. Et godt eksempel er koralskeletter fra strandene i Sydøstasien. De har sjove former og er ikke levende mere. Men de er stadig omfattet af CITES og må ikke tages med hjem. Det sker også, >

Fik en bøde på 140.000 kroner

Hvis man bliver taget i tolden med en vare lavet af udrydningstruede dyr eller planter, bliver den konfiskeret, og man får en advarsel eller en bøde. Er der tale om en mindre overtrædelse, er bøden som regel på 1.000 kroner. Men der er i princippet ingen grænser for, hvor stor den kan være. En af de største bøder, der er uddelt i Danmark, blev givet til en nordmand, der forsøgte at indsmugle 125 levende afrikanske landskildpadder. Dyrene skulle angiveligt bruges som medicin mod mandens dårlige ryg. Men trods denne forklaring blev han dømt til at betale en bøde på 140.000 kroner.

Havskildpadder er beskyttet af CITES. Så selvom dyret forlængst er dødt – eller det måske kun drejer sig om en genstand lavet af skildpaddens skjold – skal man undgå det.

Skov- og Naturstyrelsens kælder rummer også en hel udstoppet flamingo, der ikke havde indrejsepapirerne i orden.

Heller ikke dette abekranie kunne klare turen gennem den danske told: Det er ulovligt at indføre produkter lavet af aber i CITES-landene.

Hele slanger lagt i spiritus kan være en skæv og underholdende souvenir, men nogle slanger er for sjældne til den slags.

Alle de store plettede katte er i dag beskyttet af CITES. Køb dem ikke: Handlen er med til at opretholde et marked, der yderligt truer dyerne.

Også grønlandske tupilakker kan være ulovlige at indføre i Danmark. Denne er lavet af kaskelottand – og derfor omfattet af reglerne i CITES.

at folk forsøger at tage levende dyr med hjem, men det er en dårlig idé.

– Situationen er måske, at man oplever dyret – for eksempel en skildpadde – leve under kummerlige forhold. Man beslutter derfor at hjælpe ved at tage den med hjem. Men så snart sælgeren har tømt sin spand, bliver den fyldt op med nye, friskfangede skildpadder. Og det bliver ved, så længe der er penge at tjene, siger Niels Kurt Nielsen.

Han tilføjer, at man også skal være opmærksom på andre regler, end dem der håndhæves af CITES. For eksempel fik SARS-epidemien i 2003 EU-landene til kraftigt at skærpe deres regler for indførsel af fugle.

Mørke pletter på kortet

Handelen med truede dyr og planter udspringer ofte fra lande præget af fat-

tigdom, konflikt og dårlig infrastruktur. For eksempel kommer en hel del af de ulovlige varer fra afrikanske lande, hvor det er svært at kontrollere forholdene. Selvom landene er med i CITES, håndhæves reglerne ikke effektivt nok. Derfor etablerer CITES jævnligt artsbestemte handelsblokader mod sine egne medlemmer.

– Lige nu har vi forbudt al salg af grå jaco-papegøjer fra DR Congo, fordi der var ubalance mellem den legale handel og de vilde bestande. I Djibouti er al handel med vilde dyr og planter suspenderet, fordi landet ikke håndhæver reglerne tilstrækkeligt godt. På den måde forsøger vi at begrænse de kommercielle drivkrafter, der skubber udviklingen i forkerte retninger, siger Niels Kurt Nielsen.

Kostbare sager

Mange af de ulovlige varer, Skov- og Naturstyrelsen konfiskerer, har høj værdi på det illegale marked. Blandt de mest kostbare er ægte Beluga-kaviar, der på det illegale marked koster 50.000 kroner kiloet. Sjældne papegøjer er også i høj kurs. Et yngle-dygtigt par kan koste helt op til 100.000 kroner.

– Langt de fleste ting, vi konfiskerer, bliver destrueret. Det gælder for eksempel alle fordærlige varer som kaviar samt strandting som muslingeskaller og koralskeletter, der ofte kommer til at lugte grimt under opbevaring. Vi beholder kun ting, som vi skønner har en informationsværdi. Det kan være genstande, vi ikke har set før. Så sørger vi for, at toldmyndighederne får dem at se, så de ved, hvad de skal kigge efter. Desuden bruger vi tingene til undervisnings- og præsentationsformål, siger Niels Kurt Nielsen.

Spørg CITES

Hvis du er i tvivl om en vare, når du er på rejse, så kontakt Skov- og Naturstyrelsen. Det giver dig sikkerhed for, at du ikke støtter illegal handel med truede dyr og planter. Skriv til cites@sns.dk eller ring på 72 54 24 23 på hverdage fra 9.00 til 12.00. Du kan også læse mere om CITES-reglerne og deres undtagelser på www.skovognatur.dk/cites.

Køb aldrig varer lavet af disse dyr og planter*

Kattedyr (for eksempel tiger, leopard, jaguar og gepard)
 Havskildpadder
 Aber
 Elefanter
 Koraller
 Hvaler
 Visse sommerfugle
 Kvælerslanger
 Kobraslanger
 Varaner
 Bjørne (blandt andet brun bjørn og isbjørn)
 Hvalros
 Landskildpadder
 Orkideer **
 Kaktusser**
 Papegøjer
 Rovfugle og ugler
 Ulve
 Visse gekkoer
 Visse kamæleoner

*) Der kan i visse tilfælde opnås særlig CITES tilladelse.

**) Der eksisterer særlige undtagelser for afskårne blomster fra dyrkede individer.